

EDITORIAL

Samtang ginabira sa rehimeng Marcos ang China, naghari ang US sa Pilipinas

Niining milabayng mga adlaw, gidumog sa pipila ka maki-US nga pulitiko ug upisyal sa rehimeng US-Marcos ang mga upisyal sa embahada sa China sa Pilipinas, nga giakusahang "dili maayong bisita" ug sa "interbensyon." Samtang gikuha niini ang atensyon sa publiko, hilum nga mikuyanap ang mga pwersang nabal ug militar sa US sa nasud, sa makanunayong pagpakusog sa pwersang militar niini sa kayutaan ug kadagatan palibot sa Pilipinas.

Miulbo ang init nga birada human magpakaylap si Cmdr. Jay Tarriela, tigpamaba sa Philippine Coast Guard-West Philippine Sea (PCG-WPS), og talamayong mga imahe nga insulto sa lider sa China, sukwahi sa mga sukdanang pagtinahuray sa mga nasud. Nahimo niining hulhugan ang kusog nga reaksyon sa mga upisyal sa China, nga migamit usab og bug-at nga mga pulong aron pangayuong pahamtangan og lakang pangdisiplina ang upisyal sa PCG.

Ang mga aksyon ni Tarriela kalkulado aron hagiton ang China. Gihimo kini usa ka adlaw ayha ilunsad ang "bilateral consultation," usa ka dayalogo nga giablihan sa China sa Xiamen City. Papel niyang paypayan ang antagonismo batok sa China, sukad nga gituboy siyang tigpamaba sa PCG-WPS niadtong 2023, human ang pagbansay niya sa Washington.

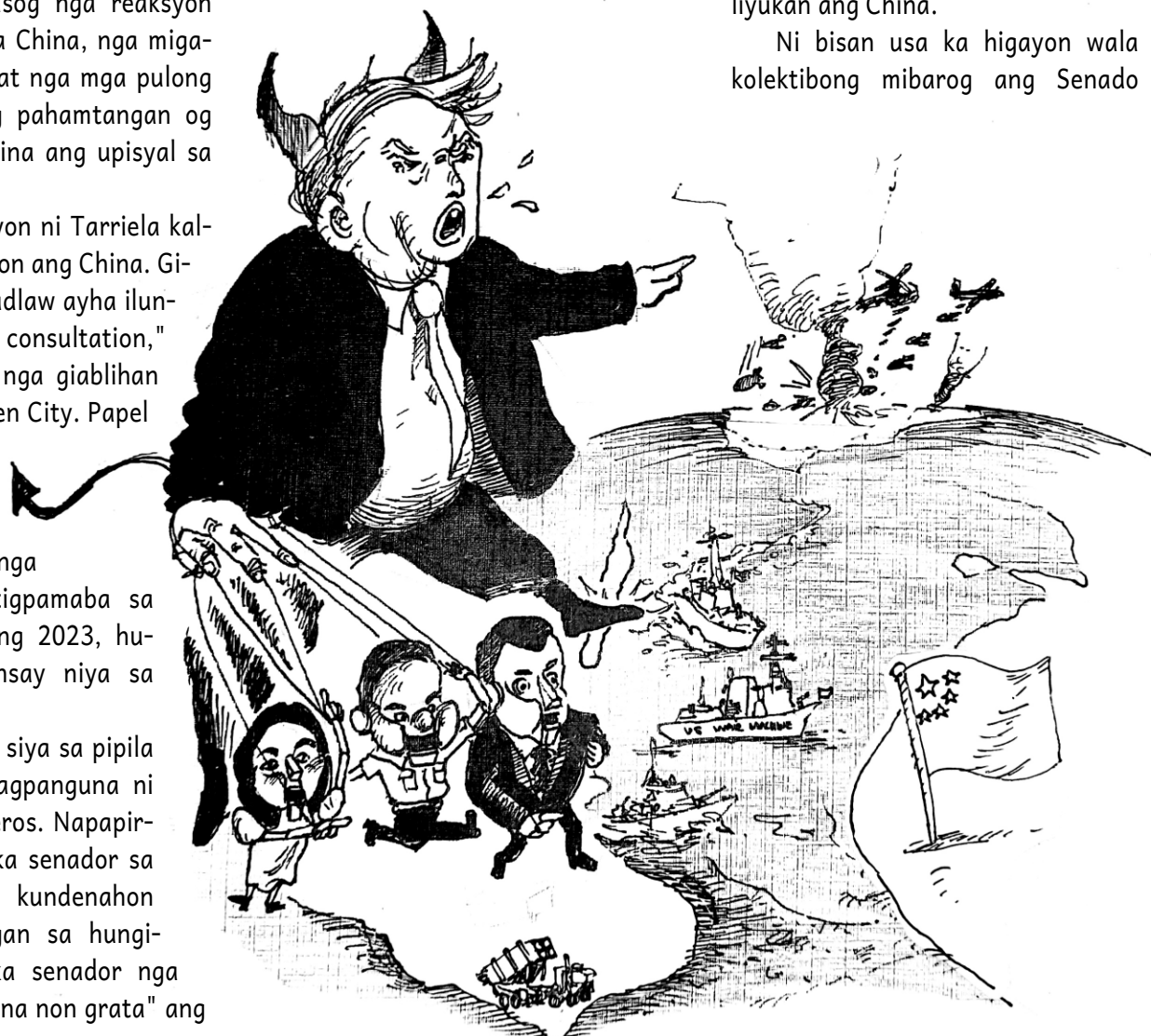
Gisuportahan siya sa pipila ka senador sa pagpanguna ni Sen. Risa Hontiveros. Napapirma niya ang 15 ka senador sa resolusyon aron kundenahon ang China, dungan sa hungihong sa pipila ka senador nga ideklarang "persona non grata" ang

upisyal sa embahada niini. Daw ginasunog na nila ang tulay sa diplomasya.

Si Hontiveros usa ka iladong Amboy ug tigpanulsol sa sentimyentong anti-China. Nag-apas siya sa suporta sa US alang sa ambisyon sa 2028. Pagpakaaron-ingnon la-

mang ang "pagpanalipud sa soberanya" nga gihimo niya ug Senado sa pagmakmak sa China. Amang ang Senado sa pagpirma sa Philippines-Japan Acquisition and Cross-Servicing Agreement niadtong Enero 15. Niadtong 2024, giaprubahan niini ang Reciprocal Access Agreement (RAA). Pareho kining direktang paglapas sa kaugalingnan sa nasud nga naghatag sa militar sa Japan og kagawasang magsulod-gawas sa nasud, nga kabahin sa papel niini isip kaabag sa US sa estratehiyang "first island chain" aron liyukan ang China.

Ni bisan usa ka higayon wala kolektibong mibarog ang Senado



Samtang nagputakputak sa Chi-

Gibutyag niini ang hungog nga "international rules-based order" sa US. Gitin-aw sa pasistang hungog nga si Trump nga "America First" o interes sa US ang tinuog nga tumong niini, sa pag-apas nga ilugon ang kontrol sa mga tinubdan sa lana ug hilaw nga materyales sa

Labaw nga gikinahanglan karon nga panalipdan sa katawhan ang tinuod nga nasudnong soberanya. Kinahanglang pakusgon ang makinasudnong kalihukang masa aron iduso ang pagdistrungka sa mga base militar sa US, pagpalayas sa tanang langyawng imperyalistang tropa, ug pagtapos sa interbensyong militar sa US sa nasud.

 Bolyum LVII Ihap 3 Pebrero 7, 2026 Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.	Unod Editorial: Samtang ginabira sa rehimeng Marcos ang China, naghari ang US sa Pilipinas 1 Pagbanhaw ni Trump sa doktrinang Monroe 3 Nasudnong welga kontra pasismo sa US 4 Imperyalistang pag-atake sa Rojava, gikundena 4 Pakighiusa sa Venezuela ug Palestine 4 Sa mubong pagkasulti 5 SMR, pagsumpo sa katungod sa pagpadayag 6 <i>Ghost projects</i> sa US, Taiwan, gipaimbestigar 7 Protesta kontra-korapsyon, ikasa sa Pebrero 25 7 Rebolusyonaryong tampo ni Ka Amek, giila 8 Mga armadong aksyon sa BHB-Northern Samar 8 Mga protesta 8 <i>Impeachment</i> batok kang Marcos, gibabagan 9 Malukpanong protesta sa kampus, gilunsad 9 Pakigbisog sa mamumuo 9 Langyawng mina, gibatukan sa Nueva Vizcaya 10 <i>Terror financing</i>, hulga sa kagawasan 11 <i>2 hors de combat</i>, gipatay sa 47th IB 11 Dugang nga mga ecozone para sa langyaw 12
Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas	
 ang.bayan@cpp.ph	 cpp_angbayan

Pagbanhaw ni Trump sa imperyalista ug interbensyunistang doktrinang Monroe

Niadmong Disyembre 2025, gipagula ni Donald Trump ang National Security Strategy sa imperyalistang US. Gisundan kini sa pagpagawas sa National Defense Strategy niadtong Enero 26. Sa parehong dokumento, tataw ang ginasulitang "Trump corollary" o pagsumpay sa doktrinang Monroe nga nagduso sa dominasyon sa US sa Western Hemisphere o kasadpang bahin sa kalibutan.

Unang gipatuman sa US ang "doktrinang Monroe" niadtong 1823 aron ihikaw sa kanhi kolonyalistang mga nasud nga European ang Latin America, nga giangkong sa US isip kaugalingong nataran, ug ang mga rekursong ug bentahe dinhi isip iya lamang.

Duha ka siglo ang milabay, subling gibanhaw ang doktrina sa gipakusog nga interbensyong militar sa Latin America. Sama sa unang "Roosevelt Corollary" (1904), agresibong giwarawara ni Trump ang superyor nga kusog militar sa US aron pig-oton ug lupigon ang mas huyang nga nasud ug alyado sa Latin America, North America ug Europe.

Doktrina sa imperyalistang interbensyon ug agresyon

Ginapayungan sa "Trump corollary" ang kasamtangang mga atake, agresyon ug pagpamig-ot sa imperyalismong US sa Western Hemisphere ug sa laing bahin bahin sa kalibutan.

Niadmong Enero 3, giatake sa militar sa US ang Venezuela ug gidagit ang presidente niining si Nicolas Maduro ug asawa niyang si Cilia Flores sa pagsulay nga paludhon ang soberanong gubyernong Chavista ug ilugon ang rekursong lana sa nasud. Niadtong Enero 29, nagdeklara si Trump og "national emergency" ka-labot sa Cuba ug gimando ang pagpahamtang og dugang nga taripa sa mga nasud nga nagasuplay dinhi og lana. Dungan niini ang mga pagpanghulga niyang magpahamtang og susamang bangis nga sangsyon

sa Colombia, Nicaragua, Mexico ug uban pang mga nasud nga nakigpamatigayon sa Russia ug China.

Bisan sa wala pa siya nakalingkod sa pwesto, nagbahad na si Trump niadtong 2024 nga atakehon ang Panama kung dili niini "ibalik" sa US ang kontrol sa Panama Canal. Gihan-ukan niya ang nasud og mga tropang Amerikano sa takuban sa mga war games. Tungod sa grabeng presyur, nagpagula ang Korte Suprema sa Panama niadtong Enero og kamandoan aron palayason ang mga kumpanyang Chinese sa agi-anan ug ibaligya ang mga pasilidad dinhi sa BlackRock, ang pinakadakung Amerikanong kumpanya sa pinansya.

Niadto usang Enero, gihulga ni

Trump ang walo ka nasud nga myembro sa NATO nga pagapahamtangan niya og hangtud 25% nga taripa ang mga eksport niini kung padayon nilang babagan ang



plano sa US nga "paliton" ang Greenland gikan sa Denmark. Plano sa US nga himuong base militar ang ti-buok isla ug ipwesto dinhi ang klase-klaseng misayl para sa depensa sa US (gitawag nga Golden Dome) gikan sa mga "atake sa China, Russia, North Korea ug Iran." Napaatras si Trump human magbahad ang mga European nga nasud nga mobalos ug magpahamtang og taas nga taripa sa mga produktong Amerikano. Naghimo usab og lakang ang maong mga nasud aron mas lapad nga magkigpamatigayon sa China.

Gawas sa Western Hemisphere, padayon ang henosidyo, gubat ug pagpanulsol og gubat ni Trump, lakip sa Palestine, sa awtonomos nga rehiyon sa Rojava sa Syria, Iran, Russia ug uban pa. Sa Asia, giwarawara niya ang gahum militar sa US sa higitang war games ug nagkadakung presensya sa rehiyon. Gamit ang Pilipinas isip natad, walay puas ang mga operasyong nabal sa US sa South China Sea aron sulsulan ang China ug hagiton kining makigugubat.

Paghagba sa ilusyon sa "international rules-based order"

Hingpit nang gibuhian ni Trump ang pagpakaaron-ingnon nga nagatunhay ang usa ka "internasyunal nga kaayusang nakabatay sa mga lagda" ug nga kini ginapromotar sa US. Sa usa ka tigum sa mga lider sa mga kapitalistang nasud niadtong Enero 20, gideklara sa mga alyado sa US nga "patay na" ang maong sistema.

Sa takuban sa "America First" (Amerika Una), gipirmahan niya ang kamandoan aron iatras ang US sa 66 ka internasyunal nga organisasyon ug kasabutan niadtong Enero 6. Lakip dinhi ang 31 ka ahensya sa United Nations (UN). Pinal na usab ang pag-at-

Sundi sa panid 4

Nasudnong welga batok sa pasismo, gilunsad sa 50 ka estado sa US

Naglunsad og nasudnong welga ang katawhan sa US isip protesta sa nagkagrabeng walay puas nga pasismo sa mga ahente sa Immigration and Customs Enforcement (ICE) ug Customs and Border Patrol (CBP) niadtong Enero 30. Gitawag ang protesta na “National Shutdown: No Work. No School. No Shopping. Stop Funding ICE.”

Nahitabo ang 300 ka lihok protesta ug welga sa 50 ka estado, nga gipasiugdahan sa kapin 1,000 ka organisasyon. Lakip sa nag-organisa sa protesta ang mga grupo sa mga Pilipino sama sa Anakbayan, Malaya Movement, League of Filipino Students, Defend Migrants Alliance ug Migrante USA. Tataw dinhi ang pag-*walk-out* sa liboan ka estudyante sa hayskul ug kolehiyo gikan sa nagkalain-laing syudad. Liboan ka negosyo ang temporaryong nagsirado ug nagpadayag og suporta sa welga.

Gilunsad ang welga taliwala sa nagkagrabeng kabangis sa Minnesota. Anaa sa 3,000 ka ahente gikan sa Department of Homeland Security ang gideploy ilalum sa Operation Metro Surge, aron gukdon ang mga imigrante ug magsabwag og teror sa katawhan. Misangko ang kabangis sa pagpatay sa ahente sa ICE kang Renee Good, usa ka manunulat, niadtong Enero 7. Gisundan kini sa pagpatay sa mga ahente sa CBP kang Alex Pretti, usa ka nars, niadtong Enero 24. Gawas sa duha,

gipatay usab ng mga ahente sa ICE silang Keith Porter, usa ka US citizen ug Silverio Villegas González, usa ka imigrante gikan Mexico.

Sa Minnesota gilunsad ang unang hugna sa pangkinatibuk-ang welga niadtong Enero 23. Mikabat sa 50,000 ang misalmot sa protesta ug kapin 700 negosyo ang nagsirado sa maong adlaw. Anaa sa 80,000 ka mamumuo gikan sa Minneapolis Regional Labor Federation ang misuporta sa protesta.

Sukad nga milingkod sa pwesto si Trump, kapin 30 ang namatay samtang nakadetina sa mga pasilidad sa ICE. Sagad nga hinungdan sa pagkamatay mao ang pagpasagad sa panglawas sa mga gibalhog sa prisohan.

Gikan sa panid 3

ras sa US sa World Health Organization niadtong Enero 22. Giundang sa US ang paghatag og pondo dinhi nga nagresulta sa dinaghang pagsara sa mga upisina ug nagbutang sa UN sa pagkahagba. Gitukod ni Trump ang “Board of Peace” nga ang unang tahas mao ang himuong direktang kolonya sa US ug Israel ang Gaza.

Sulod sa US, gigamit usab ni Trump ang “America First” batok sa kuno “malukpanong migrasyon” sa mga “kriminal” ug “illegal nga langyaw.” Ginahatagag rason niini ang pa-sistang kampanyang kontra migrante, imigrante ug bisan sa kaugalingong katawhan nga pugsanong ginapriso ug ginapalayas sa nasud. Nagbunga kini og grabeng kaguliyang ug kabangis, nga gitubag usab sa nagkalapad nga panaghiusa ug pagsukol sa katawhang Amerikano.

Mga nasudnon-demokratikong grupo, nakighiusa sa Venezuela ug Palestine

NAGMARTSA PADULONG SA embahada sa US sa Maynila ang mga nasudnon-demokratikong grupo niadtong Pebrero 6 isip pakighiusa sa Internasyunal nga Adlaw sa Protesta para sa Venezuela ug Palestine. Nakapukos ang protesta sa pagpanubag sa imperyalistang US sa agresyon sa Venezuela ug henosidyo niini ug sa Zionistang Israel sa Palestine. Dala nila ang mga panawagang: US, numero Unong Terorista ug Ihunong ang makinarya sa gubat sa US!

Nagprotesta usab sa Panay ang mga progresibong grupong estudyante niadtong Pebrero 4 isip pagdumdum sa anibesaryo sa pagsulbong sa gubat sa Pilipino-Amerikano niadtong 1899. Gikundena nila ang nagpadayon nga interbensyon sa US sa Pilipinas, sa porma sa dili patas nga mga kasabutan ug presensyang militar sa US sa nasud.

Imperyalistang pag-atake sa Rojava, gikundena

HUGOT NGA GIKUNDENA sa rehiyonal nga komite sa International League of Peoples’ Struggle (ILPS) sa Europe ang nagkagrabeng atake batok sa katawhan sa Rojava nga nagsugod niadtong ulahing mga semana sa Enero. Ginahulagway sa ILPS ang gakahitabong opensiba isip “nagkagrabe ug nagkakusog nga kampanya sa kabangis, pagpalayas ug kolektibong pagsilot” nga walay pagtahod sa kinabuhi sa mga sibilyan ug bata kang dignidad sa mga tawo. Pahimangno niini, gikabalak-an ang malukpanong masaker sa katawhang Kurdish.

Sa pamahayag niini, gihatagag duut sa ILPS Europe nga ang mga pag-atake sa Rojava nakasubay sa mga laraw sa pulitika ug militar sa mga gamhanang estado sa rehiyon ug sa ilang imperyalistang amo. Gilambigit sa grupo ang opensiba sa mas lapad nga estratehiya sa kooperasyong US-Zionista-Turkish nga nakapukos sa paghari sa West Asia.

Hugot nga gimakmak sa ILPS Europe ang mga guberno sa Europe sa pakigkunsaba sa opensiba pinaagi sa pagpondo ug pagsuporta sa rehimen ug mga armadong grupong nalambigit sa pag-atake ug pagmasaker sa katawhang Kurdish.



7 ka tuig

na sukad nga gipusil patay sa mga ahente sa estado si **Randy Malayao**, konsultant sa panaghisgot kalinaw sa NDFP, samtang natulog siya sa bus niadtong Enero 30, 2019. Gipakita ang iyang kinabuhi ug pakigbisog sa pelikulang "Bloom Where you are Planted," uban ang kinabuhi sa bag-o lang nakagawas sa prisohan nga si Amanda Echanis ug aktibistang si Agnes Mesina.

124 ka tuig

sukad nga gitukod ang **Unyon Obrero Democratica** sa Cine Variadades, Sampaloc, Maynila niadtong Pebrero 2, 1902, isip kinaunhang sentro sa pamuo nga misukol para sa suhulan, katungod sa mga mamumuo ug kagawasan sa Pilipinas gikan sa kolonyalistang US.

PEBRERO 23

gitakdang petsa sa ICC aron dunggon ang kumpirmasyon sa mga kaso batok kang Rodrigo Duterte human magdesisyon ang korte nga siya "fit to stand trial." Gitakda ang unang pagdungog niadtong Setyembre 23, 2025 apan nalangan tungod sa *delaying tactics* sa kampong Duterte.



7 PINAKADAKUNG KUMPANYA SA TEKNOLOHIYA

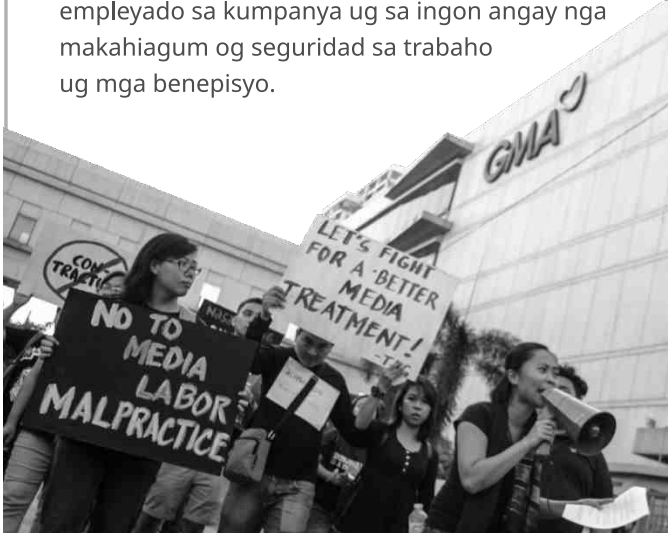
ang adunay kontrol sa 30%-35% sa *stock market* sa US; plano niini nga mosugal og \$600 bilyon para sa AI (*artificial intelligence*).

\$40 B nakolektang rebenyu

gikan sa *business process outsourcing* (BPO) niadtong 2025. Taliwala niini, padayon nga giagwanta sa mga mamumuo sa sektor ang ubos nga suhulan, kawalay kasiguruhan sa trabaho ug proteksyon sa pamuo.

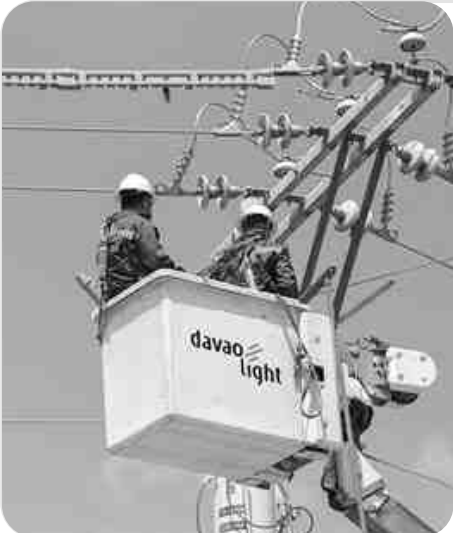
11 ka tuig

ayha napadaug sa Talents Association of GMA (TAG) ang kaso kalabot sa regularisasyon batok sa GMA Network Inc. Giila sa Korte Suprema ang mga *talent* sa GMA Network isip regular nga mga empleyado sa kumpanya ug sa ingon angay nga makahiagum og seguridad sa trabaho ug mga benepisyo.



3,800 KA MGA BATA,

lakip ang 20 ka puya, ang gidetine sa ICE sa US sa pasistang kampanyang kontra-migrante ug imigrante sa rehimeng Trump. Pipila sa mga bata namatay tungod sa pagpasagad sa ICE sa ilang medikal nga kahimtang.



₱2/KWH

pagtaas sa Davao Light sa singil niini sa serbisyo sa kuryente, gikan ₱9.7135/kWh ngadto sa ₱11.7187/kWh niadtong Enero. Paantus kini sa mga Dabawenyo.

Balaodnon para sa sarbeylans ug pagsumpo sa katungod sa pagpadayag

Niadlong Enero 21, giduso sa Department of Information and Communications Technology (DICT) ang usa ka sugyot nga palisiya aron himuong rekisito ang pagparehistro sa mga Pilipino sa pag-abli og akawnt asamang plataporma sa *social media*. Ilalum sa balaodnon, himuong rekisito ang paghatag og tinuod nga pangalan ug uban pang datos aron magamit ang kaugalingong akawnt. Alang sa mga edad 18 paubos, gikinahanglan ang ginikanan para sa beripikasyon.

Pagaobligahon usab ang mga *platform* nga magpatuman og hugot nga beripikasyon sa identidad, lakip ang pagkuha og piktyur sa nawong sa mga nagagamit niini. Kini aron daw batukan ang mga krimen *online* sama sa mga *scam*, pagkawat sa identidad, ug seksual nga pag-abuso ug pagpahimulos sa mga bata. Ang maong palisiya kasamtangan nang ginapatuman sa European Union ug ginaduso nga mapatuman sa tibuok Southeast Asia. Unang gisugyot ni Sen. Panfilo Lacson ang maong palisiya niadtong Hulyo 2025.

Matud sa mga grupong Agham ug Computer Professionals' Union, bisan og lehitimo ang mga isyung gisulti sa DICT, dayag nga ginalapas sa palisiya ang pribasiya sa mga nagagamit sa *social media*. Ginapasa sa ahensya ang responsibilidad sa pagpukan sa mga krimen *online* sa ordinaryong Pilipino imbes nga panubagon ang mga kumpanyang nanag-iy sa mga *social media platform*. Ginahimo usab niining normal ang sarbeylans ug pagpangulekta sa pribadong impormasyon sa mga indibidwal.

Tataw nga kabahin kini sa nagkagrabeng sarbeylans, sensura ug pagsumpo sa rehimeng US-Marcos sa katungod sa gawasong pagpadayag ug pagpamahayag sa katawhan. Kini walay kalainan sa kanhi nang palpak nga mga balaod sama sa SIM Registration Law ug Cybercrime Prevention Act nga nagbutang sa mga sensitibong datos sa katawhan sa kamot sa mapanumpu-

ong ahensya sa estado ug pribadong kumpanya. Wala niini napahunong ang mga krimen *online*, nga nagpadayon ug labaw pang migrabe.

Paggamit sa *social media* alang sa pasismo

Niadlong Disyembre 2025 ug Enero niining tui-ga, dayag ang pagdaghan sa mga komento sa *social media* nga nagpakita sa kasuko sa katawhan batok sa korapsyon ug pasismo sa rehimeng US-Marcos. Sa hilabihang kasuko ug pagkadismaya, daghan ang nagpadayag sa kahusto sa armadong pagsukol nga ginaaslang sa Partido Komunista ng Pilipinas ug Bagong Hukbong Bayan. Naatol ang pagdaghan sa mga komento sa anibersaryo sa Partido, diin adunay mga post sa pamahayag, litrato ug bidyo mahitungod sa selebrasyon. Kadaghanan sa mga komento pagpadayag sa ilang pagkadismaya sa nagtunhay nga dunot nga sistema ug kagastuhang magrebolusyon aron bagohon kini.

Aron pugnan ang pagbwelo sa mga komento, gihulga sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ang mga nagpadayag sa ilang reklamo ug giakusahang "nagsulsol nga magalsa batok sa gubyerno." Gipakaminus sa NTF-Elcac ang mga reklamo isip "propaganda" ug ginapagawas nga usa lamang kini ka "malukpanong kampanya sa *social media*" sa



Partido. Tungod sa kahadlok sa ahensya ug sa AFP sa nagkalapad nga disgusto sa katawhan sa rehimeng Marcos, naglunsad kini og kampanyang "dumog" gamit ang ahensyang pang-"PR" (*public relations*) ug mga bayarang *troll*. Lakip sa gipalihok sa NTF-Elcac ang liboan ka mga sundalo sa AFP aron lunuron sa insulto o paghimaraot sa kinsamang adunay komentong kritikal o nagasaway sa rehimen ug ilabina batok sa pagpangabuso sa militar. Dayag usab nilang gitabunan og *fake news* ang mga balita mahitungod sa paglapas sa tawhanong katungod ug ginkontrol ang opinyong publiko pinaagi sa sensura sa midya.

Nakagambalay sa NAP-UPD

Ang *online* nga kampanyang dumog, paggrave sa sarbeylans, pagtarget sa mga kritiko sa estado ug mga balaodnon alang dinhi nakapailalum sa gambalay sa National Action Plan for Unity, Peace, and Development (NAP-UPD). Ilalum sa Strategic Communication Cluster niini,

Sundi sa panid 7

**Mga ghost project sa US ug Taiwan,
gipaimbestigahan sa mga Pilipinong migrante**

GIPAIMBESTIGAHAN SA MGA Pilipinong migrante ang na-diskubrenghang klase-klaseng *ghost project* o dili tinuod nga proyekto sa Department of Migrant Workers (DMW) ug Department of Foreign Affairs (DFA) sa US ug Taiwan.

Matud sa DMW, naggahin kini og ₱5 milyon kada tuig alang sa mga *shelter* o temporaryong silungan sa mga migrante nga ginadumalahan sa mga *non-governmental organization* ug sa ahensya sa Taiwan. Apan matud ni Father Joy Tajonera, usa ka Pilipino-Amerikanong misyonerong pari ug nagadumala sa *shelter* nga Bahay Ugnayan, wala na kini nakadawat og subsidyo gikan sa Manila Economic and Cultural Office sukad 2022.

Nadiskubre usab sa pari nga naggahin ang ahensya og ₱2.9 milyon para sa “MWO shelter” sa Taipei nga sa kasamtangan nakasira.

Sa US, gikundena sa Bagong Alyansang Makabayan-USA Washington ang *ghost project* sa DFA nga Philippine Consulate sa Washington DC. Taliwala sa nakagahing pondong ₱83.73 milyon alang sa 2025 ug ₱88.9 milyon alang sa 2026 wala pa gihapon makita sa mga Pilipino sa US kung asa na kini. Walay report kung unsa ang nahitabo sa pondo. Gikwestyon usab sa grupo kung asa napadulong ang pondo alang sa Assistance to Nationals sa DFA nga nagkantidad og ₱9.8 bilyon alang sa 2025. Halos walay ginahatag nga serbisyo ang ahensya sa mga Pilipinong nanginahanglan, ilabina sa mga Pilipinong gidetine sa Immigration and Customs Enforcement.

Gikan sa panid 6

Iaraw sa NTF-Elcac nga pugngan ug kontrolon ang mga daluyan sa impormasyon, pugngan ang rekrutment ug kontrahon ang “propaganda” sa rebolusyonaryong kalihukan sulod ug gawas sa nasud pinaagi sa pagpakaylap og disimpormasyon, saywar ug *Red-tagging*. Ginapakaylap sa ahensya ang panghunahuna nga ang tanang pagkontra sa korapsyon ug pagpanumpo kabahin sa propaganda sa rebolusyonaryong kalihukan, samtang ang mga protesta sa mga kabatan-onan batok sa korapsyon kuno “terror grooming” aron ipangatarungan ang pagsumpo sa demokratikong katungod alang sa gawasnong pagpadayag ug pag-organisa.

Kung maaprubahan ang pugos nga pagparehistro sa *social media*, dili lamang madugangan ang nakulektang pribadong impormasyon ug mga panlantaw, labaw pa niining himuong sistematiko ang malukpanong sarbeylans sa estado. Sama sa naunang mga balaod, sigurado nga mamahimong palpak ang balaod sa tinguhang sumpuon ang krimen online. Sama sa naunang pugos nga pagparehistro sa SIM Card, sigurado usab nga minilyong Pilipino ang mawad-an og akses sa mahinungdanong serbisyo sa komunikasyon ug mahikawan og tingog. Mahimong mas dali para sa estado nga kontrolon ang opinyon ug balita, ug pagtarget niini sa mga kritiko.

AB

**Protesta kontra-korapsyon,
pagahimuon sa Pebrero 25**

GIANUNSYO SA KILUSANG Bayan Kontra Kura-kot (KBKK) niadtong Enero 19 nga subli kining maglunsad og malukpanong protestang kontra-korapsyon sa Pebrero 25, dungan sa pagdumdom sa ika-40 nga anibersaryo sa panag-alsang EDSA People Power. Ang grupo ang nanguna sa demonstrasyon nga gisalmutan sa 100,000 ka tawo niadtong Setyembre 21, 2025 ug 20,000 niadtong Nobyembre 30, 2025 batok sa korapsyon sa Luneta Park, Maynila.

Sa anunsyo sa KBKK, kauban niini ang lain-lain nga mga sektor ug grupo nga aktibong nagasalmot sa kalihukang kontra-korapsyon sa nasud. Lakip dinhi ang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), grupo ug konseho sa mga kabatan-onang estudyante nga nanguna sa dinagkung *walkout* niadtong ulahing bahin sa 2025, mga mamumuo ug kabus-sa-kasyudaran, kababayen-an, mga magtutudlo, mamumuong panglawas, tigulang ug uban pa.

Matud nila, taliwala sa makanunayong pagkundena sa mga grupo ug publiko sa rehimeng Marcos pipila pa lamang ang napanubag ug wala pay naprisong mga “big fish” o bigatin nga nalambigit sa korapsyon. Gimakmak usab nila ang pagratsada sa rehimen sa pagbalaod sa nasudnong badyet alang sa 2026 nga sa lintunganay puno pa gihapon sa *pork barrel* ug uban pang *insertion*. Dugang dinhi, dakung basihan usab sa ilang protesta ang pagbasura sa komite sa Kongreso sa reklamang impeachment batok kang Marcos.

Pagpangbusal ug pagpanumpo. Gikundena usab sa KBKK ang pagpangbusal ug pagpanumpo sa rehimeng Marcos sa mga nagkagrabeng kontra-korapsyon. Dili moubos sa 72 ka indibidwal ang gipasakahan og reklamo sa Philippine National Police (PNP) sa Department of Justice (DOJ) alang sa sedisyon ug pagpanulsol og sedisyon nga may kalabutan sa Anti-Cybercrime Prevention Act of 2012.

Lakip sa mga gireklamo sa PNP sa DOJ si Renato Reyes Jr, pangulo sa Bayan, ug mga lider-estudyante gikan sa mga konseho, mantalaan ug progresibong grupo nga silang Tiffany Faith Brillante, Joaquin Buenaflor, Jacob Baluyot, ug Aldrin Kitsune. Gitarget ang mga gireklamo tungod sa partisipasyon sa protestang Baha sa Luneta niadtong Setyembre 21, 2025 ug pag-post sa *social media* sa ilang mga baruganan nga kontra-korapsyon.

Naglunsad og mga protesta ang mga progresibong grupo batok sa pagpamig-ot sa PNP ug rehimeng Marcos. Nanawagan sila nga hinanaling ibasura ang mga reklamo. Giduso nila nga ang mga kurakot sa gubyerno ang angay gukdon ug prisohon, dili ang mga nagabatok sa korapsyon.

Rebolusyonaryong tampo sa martir nga kadre militar sa Negros, giila

Giila ug giparangalan sa rebolusyonaryong kalihukan sa Negros niadtong Pebrero si Reynaldo Erecre (Ka Amek) sa iyang bahandianong tampo sa pag-asdang sa rebolusyon sa Negros ug Central Visayas. Gipatay si Erecre sa pasistang mga sundalo sa 94th IB human siya madakpan niadtong Enero 30 sa Sityo Apitong, Barangay Bi-ao, Binalbagan, Negros Occidental.

Matud sa taho sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command), wala nay ikasukol si Erecre dihang madakpan siya sa mga sundalo sa AFP. Tinuyo siyang gipatay gamit ang sobra-sobrang pwersa, hinungdan nga dili na maila ang iyang nawong.

Si Erecre ang kalihim sa Rehiyonal nga Komite sa Partido sa Negros dihang siya namartir. Naggikan siya sa hut-ong ubos nga petiburges ug midaku sa Maco, Davao de Oro. Nagtrabaho siya sa usa ka pabrika sa *plywood* human siya mihunong sa pag-eskwela sa kursong Bachelor of Science in Education.

Nagpultaym siya sa BHB niadtong 1996. Human sa tulo ka tuig sa serbisyo, nahimo siyang kagawad sa komite sa nataran. Nahimong kabahin siya sa yunit partisano sa BHB sa Cebu ug Bohol. Usa usab siya sa mga nanguna sa mapangahasong reyds sa hedkwarters sa PNP sa Bohol niadtong Hunyo 1999 kung asa nasakmit ang kapin 80 ka armas. Niadtong 2004, natuboy siyang upisyal sa Komiteng Tigpatuman sa Komiteng Rehiyon sa Central Visayas.

Niadtong 2006, gibalhin sa laing gimbuhaton si Erecre sa isla sa Negros ug nagsilbing kumander ug ikaduhang kalihim sa Partido sa nataran sa Southeast Negros. Sugod 2019, nahimong kumander si Erecre sa rehiyonal nga kumand sa BHB sa isla sa Negros (Apolinario Gatmaitan Command) ug nahimong kabahin sa Kalihiman sa Komiteng Rehiyon sa Partido sa tibuok isla. Sugod 2023, nagsilbi siyang kalihim sa Partido sa isla. Aktibo siyang nanguna ug nagpasiugda sa pagpaasdang sa kalihukang pagtul-id sa isla.

Namartir usab sa nahitabong engkwentro si Joem Golez. Usa siya ka istap sa gimbuhatong medikal sa rehiyonal nga kumand sa BHB. Naggikan siya sa hut-ong kabus nga mag-uuma ug residente sa Barangay Quintin Remo, Moises Padilla. Misampa si Golez sa hukbong bayan niadtong 2016. **AB**

Mga armadong aksyon sa BHB-Northern Samar

GITAHO SA BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Northern Samar (Rodante Urtal Command) ang pipila sa mga armadong aksyon sa mga yunit niini batok sa 19th IB niadtong Disyembre 2025. Dili moubos sa tulo ka sundalo sa 19th IB ang napatay dinhi samtang adunay mga nasamdan.

Sa Las Navas, giambus sa usa ka yunit sa BHB ang tropa sa 19th IB niadtong Disyembre 15, 2025 sa Barangay Poponton. Ayha niini, gipakyas sa BHB-Northern Samar ang reyds sa 19th IB sa kampo sa Pulang hukbo sa Barangay Gusaran, Silvino Lobos niadtong Disyembre 10, 2025. Namartir sa reyds ang usa ka Pulang manggugubat.

Gitaho usab niini ang aktibong depensa batok sa 37 ka elementong yunit sa 19th IB nga nagsulayng moatake niadtong Hulyo 22, 2025 sa kampo sa BHB sa Barangay L. Empon, Las Navas. Dili moubos sa upat ka tropa sa 19th IB ang napatay samtang walay kaswalti sa yunit sa BHB.



Yuta sa Hacienda Luisita, iapud-apud na. Kapin 150 ka mag-uuma ug mamumuong-panguma gikan sa Hacienda Luisita, Tarlac, ang nagprotesta sa DAR sa Quezon City niadtong Enero 26 para kundenahon ang hilabihang nadelatar nga pag-apud-apud sa yuta ug batok sa pagpangilog sa ilang yuta sa mga burgesya-kumprador, pasismo ug militarisasyon sa asyenda.

Nasudnong minorya sa Benguet, kontra sa mina. Subling nagprotesta ang nasudnong minorya ug residente sa duha ka barangay sa Itogon, Benguet niadtong Enero 27 aron babagan ang pagpalapad sa operasyon sa Sangilo Mines, gipanag-iyahan sag Itogon-Suyoc Resources, Inc. Giatol ang protesta sa gipahigayong "public scoping" nga gipatawag sa DENR sa Barangay Tuding.

Batok sa pribatisasyon sa merkado sa Cebu, nagpadayon. Nagprotesta ang mga manindahay nga sakop sa Carbonhahong Alliance niadtong Pebrero 5 isip kabahin sa nagpadayon nilang pagbabag sa pribatisasyon sa merkado. Panawagan nilang tangtangan ang Megawide Construction Inc sa konstruksyon sa merkado tungod siguradong patas-an niini ang abang sa mga pwesto.

Mamumuong-panguma sa tubuhan, nagralli sa Passi City. Kolektibong nagprotesta ang gatusan ka mamumuong-panguma sa tubuhan, gagmayng tig-galing, ug myembro sa lain-laing kahugpungan sa mag-uuma sa tubuhan sa Passi City, Iloilo niadtong Enero 22. Gimakmak nila ang padayon nga pag-ubos sa presyo sa asukal nga, matud nila, bunga sa pagbaha sa importasyon niini sa bansa ug pagkainutil sa Sugar Regulatory Administration.

Pagbabag sa kabus nga mapalayas sa UP SDG Park. Nagmartsa ang mga residente sa mga kabus sa komunidad sulod sa UP Diliman sa kalsada sa University Avenue niadtong Pebrero 5 aron babagan ang pagtukod sa proyektong Sustainable Development Goals Wellness Park sa gikahilunaan sa ilang mga balay ug umahan. Gisugat sila sa mga representante sa mga konseho sa estudyante gikan sa lain-laing kampus sa UP nga kaniadto nagpahigayon sa ilang tinuig nga tigung.

Reklamong *impeachment* batok kang Marcos, dihadihang gibabagan

Paspas nga gibasura sa mga kaalyado ni Pres. Ferdinand Marcos Jr sa Kongreso ang gisumiteng reklamong *impeachment* aron tangtanganon siya sa Malacañang. Gisalang kini sa Committee on Justice sa Kongreso niadtong Pebrero 4 kung asa, sa botong 39-7, gideklarang “dili igo ang unod” sa kasong gipasaka batok sa presidente.

Wala na nakurat ang bloke ng Makabayan sa pagbasura sa reklamo. Matud niini, timaan kini sa kadunot sa sistema sa guberno, diin ginapanalipdan sa Kongreso ang interes sa mga kawatan ug kurakot. Alang sa pito ka mibotar pabor aron taralon ang presidente, paigo ang batakang pagluib sa pagsalig sa katawhan (*betrayal of public trust*).

Mosunod nga isalang sa Kongreso ang duha ka reklamong *impeachment* batok kang Vice Pres. Sara Duterte nga gisumite niadtong Pebrero 2. Usa dinhi ang giendorso usab sa bloke ng Makabayan.

Sa parehong pagsang-at sa mga reklamo, nagtapok ang mga progresibong grupo sa gawas sa Kongreso aron suportahan ang ilang mga representante nga nagsumite niini. Kini ang kinaunhang higayon sa kasaysayan sa nasud nga parehong adunay lakang para tangtanganon sa pwesto ang presidente ug iyang bise pinaagi sa *impeachment*. Panawagan nila: "Marcos, Duterte, parehong korap, angay ma-impeach!" AB

Malukpanong protesta sa kampus, gilunsad sa mga estudyante

SA PAG-ABLI SA ikaduhang semestre niining Enero-Pebrero, gilunsad sa mga estudyante ang mga protesta ug aktibidad sa dili moubos sa 11 ka unibersidad. Gatasan ang nagtapok aron padayon nga ipakigbisog ang ilang demokratikong katungod, singilon ang rehimeng Marcos sa malukpanong korapsyon ug sukla ang pagpanumpo.

Sa University of the Philippines (UP) System, gilunsad ang mga protesta sa 10 ka kampus niini. Pinakatataw dinhi ang pagmartsa sa kapin 550 ka estudyante sa UP Los Baños sa Laguna niadtong Enero 19.

Aduna usay mga protesta sa Polytechnic University of the Philippines, Technological University of the Philippines-Manila, Far Eastern University, University of Santo Tomas, De La Salle University, Ateneo de Manila University, National Teachers' College, Saint Louis University sa Baguio City, Cavite State University ug sa University of San Carlos sa Cebu City.

Pagbarog kontra TOFI. Tataw sa mga protesta ang pagsupak sa mga sugyot nga pagpataas sa matrikula (*tuition and other fee increase* o TOFI) sa mga pribadong unibersidad. Ginahimong rason sa mga unibersidad ang nagkataas nga gasto sa edukasyon, pagpalambo sa mga pasilidad, ug mas taas nga sweldo alang sa mga magtutudlo ug empleyado. Lambigit niini, naglunsad ang National Union of Students of the Philippines (NUSP) og 5 ka puntong demanda batok sa TOFI.

Gidayeg usab sa NUSP ang mga estudyante sa University of the East ug DLSU human sa anunsyo sa administrasyon sa duha ka unibersidad ning bag-o nga dili kini magpatuman og TOFI sa akademikong tuig sa 2026-2027. Resulta kini sa petisyon, dayalogo, protesta ug kolektibong protesta sa mga estudyante, konseho sa mga estudyante ug mga progresibong grupo.



Pakigbisog para sa CBA sa mga superbisor sa PLDT. Sunud-sunod nga protesta ang gilunsad sa mga superbisor sa PLDT Inc niining Enero. Panawagan nila ang pagkab-ot og usa ka makahuluganong *collective bargaining agreement* (CBA) alang sa 2026-2028 tali sa Gabay ng Unyon sa Telekomunikasyon ng mga Superbisor sa PLDT (GUTS-PLDT) ug liderato sa PLDT Inc. Nagsugod ang negosasyon sa mga representante sa GUTS ug liderato sa PLDT alang sa bag-ong CBA niadtong Nobyembre 28, 2025 apan human ang 16 ka beses nga negosasyon wala pay makahuluganong nauyunan.

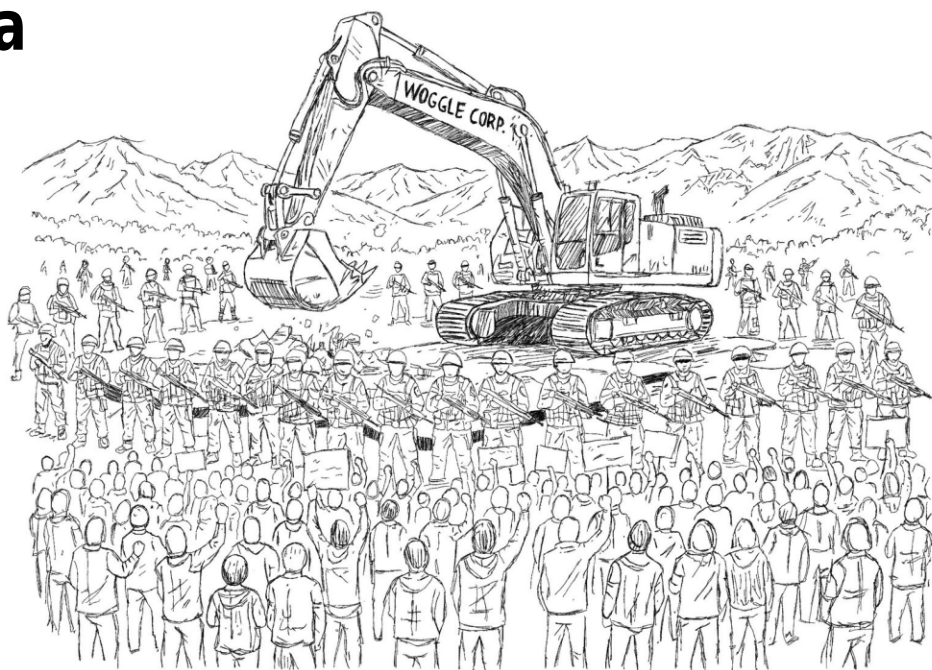
25 ka tuig nga isyu sa ilegal nga pagpanangtang sa Toyota. Nagpiket ang Toyota Motor Philippines Corporation Workers' Association sa upisina sa Department of Labor and Employment (DOLE) sa Intramuros, Maynila niadtong Enero 26. Giduso nila sa ahensya nga tubagon na ang 25 ka tuig nga isyu sa ilegal nga pagpanangtang ug ang padayon nga paghikaw sa katungod sa kolektibong negosasyon. Niadtong 2001, kapin 230 ka mamumuo nga myembro sa unyon ang ilegal nga gitangtang sa Toyota human sa pagduso sa unyon sa negosasyon alang sa CBA ug welga sa mga mamumuo.

Pagbatikos sa langan nga aksyon sa NLRC Region 3. Nagpiket ang mga myembro sa National Federation of Labor Unions-Kilusang Mayo Uno atubangan sa National Labor Relations Commission Region 3 sa San Fernando, Pangasinana niadtong Enero 21. Gimakmak nila ang ahensya sa mga kontra-mamumuong desisyon nga gipagawas niini sa miagi ug ang kalangan sa pag-aksyon sa uban pang kasong gipasaka sa mga mamumuo.

Panawagan alang sa umento sa suhulan sa Calabarzon. Nagprotesta ang mga mamumuo sa Southern Tagalog sa upisina sa Regional Tripartite Wages and Productivity Board IV-A sa Calamba, Laguna niadtong Enero 26. Girehistro nila ang panawagan alang sa dugang nga suhulan sa tibuok nasud nga sarang ug makabuhi sa usa ka pamilya. Gimakmak nila ang ahensya sa paghatag og sinsil-yong umento sa suhulan sa miagi.

Langyawng mina, hugot nga gibatukan sa Nueva Vizcaya

Niadmong Enero 23, pito ka residente sa Dupax del Norte, Nueva Viscaya ang giaresto sa ilang barikada batok sa planong mina sa kumpanyang British nga Woggle Corporation sa ilang barangay. Gamit ang 400 ka pulis, kaabag ang mga personahe gikan sa Bureau of Fire Protection, pugos nga gisulod sa kumpanya ang *drilling equipment* (panglungag sa yuta), *backhoe* ug uban pang makinarya.



Naggikan ang mando nga bung-kagon ang barikada ug arestuhin ang lumulupyo sa desisyon niadtong Enero 19 sa Regional Trial Court 30 sa Nueva Vizcaya. Sa mismong adlaw sa pagbungkag, gatusan ka residente, ilang mga tigsuporta, mga tawong simbahan ug myembro sa mga grupong makikinaiyahan ang mibabag sa dalan.

Lakip sa giaresto si Florentino Daynos, usa sa mga lider sa Defend Dupax del Norte. Niadtong Enero 26, gibuhian siya ug lain pang unum human gibasura sa piskalya ang kasong “resistance and disobedience against person in authority” ug ang gidugang nga kasong “obstruction of justice” batok kanila.

Gawas sa korte ug pulis, naghulga na usab ang militar pinaagi sa 86th IB nga sumpuon ang pakigbisog sa mga taga-Dupax sa takuban sa “pagbantay” ug Red-tagging sa mga organisasyong nagasuporta sa pakigbisog sa katawhan.

Barikada, protesta ug pakighiusa

Gitukod sa mga residente sa Sityo Keon, Barangay Bitnong, Dupax del Norte ang ilang barikada niadtong Setyembre 17, 2025 isip depensa sa ilang yuta, panginabuhian, ug kaugmaon sa mosunod nga henerasyon. Napugngan nila ang pagsulod sa sakyanan, makinarya, ug ginsakpan sa kumpanya sa dalan

padulong sa exploration area.

Hinay-hinay nga naila ang mga taga-Dupax sa ilang maisugong pag-sukol sa langyawng kumpanya. Nakuha nila ang suporta sa Diyosesis sa Bayombong, kasikbit nga mga eskwelahan ug bisan ang pipila ka lokal nga upisyal sa guberno. Gibisita ang barikada sa mga tigpanalipud sa kinaiyahan, ug progresibong grupo ug kongresista. Nahatagag pagtagad ang barikada sa midya ug social media sulod ug gawas sa nasud.

Niadmong Enero 24, nagprotesta ang mga grupong maki-kinaiyahan ug progresibo sa pagpanguna sa Kalikasan atubangan sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) sa Quezon City aron kundehan ang pagtugot sa departamentong sa eksplorasyon sa Woggle taliwala sa tin-aw nga pagbabag sa komunidad. Niadtong Enero 28, subli silang nagprotesta atubangan sa upisina sa FCF Mining sa Makati City.

Sa London, nagprotesta ang London Philippine Solidarity, uban ang mga progresibong grupong migrante, sa upisina sa Metals Exploration PLC, ang kumpanyang nanag-iyang sa Woggle. Gilunsad sa mga grupo sa United Kingdom ang kampanyang “British Mining Out of the Philippines” aron ipanawagan ang pag-salikway sa operasyong mina sa mga kumpanya gikan sa Great Britain nga nagakawkaw ug nagaguba sa

kinaiyanhong bahandi sa Pilipinas ug nagalapas sa tawhanong katungod.

Magun-ubong minahang British sa Nueva Vizcaya

Dili bag-o ang pagbatok sa langyawng mina sa Nueva Vizcaya. Sa wala pa ang pagbatok sa Woggle, aktibo nang ginabatukan sa mga residente dinhi ang FCF Mining. Ginapadagan niini ang Runruno Gold-Molybdenum Project sa Barangay Runruno, nga 20 kilometro lamang ang gilay-on gikan sa Dupax del Norte. Gakahurot na ang mina sa Runruno nga gisugdan sa pagmina sa FCF niadtong 2005 maong nagpalapad kini sa Dupax del Norte ug ingoman sa Abra. Ang FCF Mining, nga tibuok gipanag-iyahan sa Metals Exploration PLC, nanag-iyang sa 60% sa Woggle. Ang Metals Exploration ang direktang nanag-iyang sa nahabiling 40%.

Sa Runruno, dugay nang ginaduso sa mga residente ug mga organisasyon sa kinaiyahan nga ipasirado ang FCF Mining tungod kay ang operasyon niini anaa sa sulod o duul sa Magat Watershed—usa ka protektadong lugar nga tinubdan sa irigasyon sa kapin 84,000 ektaryang umahan sa Cagayan Valley ug nagasuporta sa 61,812 ka mag-umma ug 360 ka asosasyon sa irigasyon. Su-

Sundi sa panid 11

Hukum sa midya, tawong-simbahan sa “terror financing,” hulga sa kagawasan sa pagpamahayag

Malukpanong gikundena sa mga grupo sa midya sulod ug gawas sa nasud, ingonman sa mga tawong-simbahan, akademiko ug mga grupong progresibo ang hukum nga sad-an silang Frenchie Mae Cumpio ug Marielle Domequil sa kasong "terror financing." Gihukman ang duha niadtong Enero 22 og hangtud 18 ka tuig nga pagkapriso. Gipamulta usab sila og ₱500,000 kada usa.

Direktor si Cumpio sa independyenteng *media outlet* nga Eastern Vista ug kontributor sa Altermidya, samtang si Domequil, istap sa Rural Missionaries of the Philippines. Giaresto sila, uban ang tulo pa niadtong Pebrero 7, 2020. Kolektibo silang giila isip Tacloban 5.

Gikaurat sa daghan ang hukum, ilabina nga niadtong Oktubre 2025, gideklara sa Court of Appeals nga walay basihan ang pagkumpiska sa estado sa kwartang nakuha sa kang Cumpio. Matud sa korte, walay ligal o aktwal nga basihan aron masul-ting adunay kalambigitan ang kwar-

ta sa Partido Komunista ng Pilipinas ug Bagong Hukbong Bayan. Samtang, abswelto usab silang Cumpio ug Domequil sa kasong *illegal possession of firearms and explosives*.

Gitawag sa mga midya ang hukum kang Cumpio ug Domequil nga “kapayasan sa hustisya” ug seryosong hulga sa kanhi nang makaluluyoy nga kahimtang sa kagawasan sa pagpamahayag ug pagpadayag sa Pilipinas. Gimakmak nila ang paggamit sa estado sa balaod kontra-terrorismo aron pahilumon ang mga midya ug uban pang tingog sa pag-supak. Gawas kang Cumpio ug Do-

mequil, dili moubos sa 35 pa ka indibidwal ang gikasuhan og “terror financing” sukad 2021.

Nabalaka usab ang mga internasyunal nga organisasyon sa midya sa daw kinaunhang paghukum sa usa ka mamamahayag sa kasong “terror financing.” Dili moubos sa 14 ka langyawng embahada sa Pilipinas ang nanawagan nga agad nga buhian silang Cumpio ug Domequil.

Ayha ug sa mismong adlaw sa paghukum, naglunsad og protesta ang mga progresibong organisasyon sa Tacloban City ug Metro Manila. Niadtong Enero 22, gatusan ang nagtapok atubangan sa Commission on Human Rights aron babagan ang dili makatarunganong hukum ug iduso ang hinanaling pagpalingkawas sa Tacloban 5.

AB

Gikan sa panid 10

bay sa mga petisyon nga gisumite sa mga grupong maki-kinaiyahan, ang minahan sa Runruro nagahan-ok og makahilong basura ug nagresulta sa polusyon sa suba, pagbaha, ug uban pang risgo sa palibot. Taliwala niini, padayon nga nagbalibad ang DENR sa pangayong ipasirado ang mina. Gitawag na hinuon niini nga "walay basehan" ang mga petisyon ug gigamit ang teknikal nga dokumentoa sama sa Environmental Compliance Certificate ug Environmental Protection and Enhancement Program aron tabunan ang lehitimong kabalaka sa katawhan.

Matud sa usa ka dokumento sa Metals Exploration PLC, laraw sa kumpanya sa pagsulod sa Dupax del Norte nga mapadayon ang operasyon sa pagproseso sa ore sa FCF Mining sa Barangay Runruno. Planong dalhon ug iproseso sa Runruno ang unsamang potensyal nga mamina gikan sa Dupax del Norte. Sa ingon, ginasiguro niini ang malungtaron ug walay puas nga pagpangaw-

kaw sa kinaiyanhong bahandi sa Nueva Viscaya, samtang ang mga residente niini ang nag-antus sa pagkaguba sa kinaiyahan, pagpangilog og yuta ug resulta niining katingbanong kadaut.

Simbolo ang Runruno sa pagbaligya sa estado sa tinubdan sa tubig ug produksyon sa pagkaon sa Cagayan Valley sa kapitalistang British. Kini ang nagpalig-on sa baruganan sa mga Novo Vizcayanon nga batukan ang mina. Panawagan nila: “Ipamana, huwag ipamina!”

Gawas sa Dupax, susamang pag-antus ug kabangis ang usa ka dekada nang nasinati sa mga residente sa Barangay Didipio, Kasibu nga nagabatok sa OceanaGold, usa ka kumpanyang Australian-Canadian. Dugay na ang pagsukol sa mga mag-uuma ug komunidad sa mga nasudnong minorya batok sa magun-ubon ug malukpanong mina ug langyawng pagpangawkaw nga midaut sa yutang kabilin, sapa, ug panginabuhian.

AB

2 ka hors de combat, tinuyong gipatay sa 47th IB

SAMARON DIHANG NAABTAN sa mga sundalo sa 47th IB ang magtiayong Pulang manggugubat nga silang Pedro Gemodo, 61, ug Juliana Arculo Gemodo, 63, sa Sityo Agpapataw, Barangay Binobohan, Guihulngan City, Negros Oriental niadtong Enero 31. Imbes nga ilhong mga bihag sa gubat ug dapatan og pasiunang pagtambal isip pagtahod sa ilang katungod, tinuyo nga gipatay sa mga sundalo ang dalawa.

Nasamdan ang magtiayong Gemodo sa pagpamusil sa 47th IB sa pag-atake sa gisak-an nilang payag sa Sityo Agpapataw. Nakadagan sila palayo sa nahitaboan apan naabtan sa mga berdugo.

Giparangalan ang duha sa BHB-Central Negros (Leonardo Panaligan Command) sa pagbuhis nila og kinabuhi alang sa masang Negrosanon.

Mga economic zone alang sa langyawng negosyo ug pagpahimulos, gidugangan

Duha ka bag-ong *economic zone* (*ecozone*) ang gideklara sa rehimeng US-Marcos pinaagi sa usa ka proklamasyon niadtong Enero 6. Pagatukuron kini sa Batangas ug Iloilo, dugang sa 32 ka giablihan sa rehimen sukad nga makalingkod sa poder. Karong 2026, target sa rehimen nga maka-abli og 30 pa ka *ecozone*, nag-una sa kabanikanhan.

Pagatukuron ang usa ka bag-ong *ecozone* sa Tanauan City, Bata-ngas. Ekstensyon kini sa natukod na nga First Industrial Township-Special Economic Zone sa Barangay Pagaspas ug Trapiche. Kapin lima ka ektaryang yuta ang sakop sa kinatibuk-ang *ecozone*. Nabalaka ang mga residente dinhi nga palayason ang mga komunidad nga maigo sa ekspansyon.

Sa Iloilo City, pagatukuron sa Barangay San Rafael, Mandurriao District ang usa pa ka *ecozone* nga molangkob sa 3.8 ektaryang yuta. Magsilbi kining IT Park nga mahimong sentro sa *business process outsourcing* o BPO.

Magsilbi ang bag-ong mga *ecozone* isip dugang engklabo sa barato ug masulundong kusog-pamuo sa mga mamumuong Pilipino. Dinhi, nakalansang ang suhulan ug benepisyo, hugot ang mga pagbawal sa pag-union ug welga, ug kay-

lap ang pagpanumpo sa kadagatan sa pamuo. Aron aghaton ang mga langyawng kumpanya, ginahatagan sila og klase-klaseng mga insentiba, lakip ang dili pagsingil kanila og buhis.

Dili moubos sa 430 ang *ecozone* sa tibuok nasud. Anaa kini sa direktang pagdumala sa Philippine Economic Zone Authority (Peza), ahen-sya ilalum sa Department of Trade and Industry, nga gitukod niadtong 1995 pinaagi sa Republic Act (RA) No. 7916 o The Special Economic Zone Act of 1995.

Sa wala pa ang PEZA, ginatukod na ang susamang mga sona pinaagi sa RA No. 5490 o Foreign Trade Zone Authority (1969) ug Presidential Decree No. 66 nga nagmugna sa Export Processing Zone Authority (1972), pareho ilalum sa rehimeng US-Marcos I.

Kasagarang namuhunan sa mga PEZA ang mga industriya sa manupaktura, *information technology* o serbisyo, agro-industriyal, turismo ug kalin-gawan, gawasnong kumersyo ug lohistika, nga tanan para sa eksport. Niadtong 2025, gitaho sa rehimen nga mikabat sa ₱260.89 bilyon ang aprubadong pamuhunan sa mga *ecozone*, pinakataas sukad niadtong 2016. Ingonman, gamay nga bahin lamang kini sa kinatibuk-ang pamuhunan sa nasud.

Sa 2026, target sa rehimeng Marcos nga makaaghat og langyawng pamuhunan nga nagkantidad og ₱300 bilyon. Sukwahi sa pagpanghinam-

bog ni Marcos, walay mahuluganong tampo ang mga *ecozone* sa lokal nga produksyon.

Alang sa masang mamumuo, taliwala sa "nagkadakung pamuhunan" nagpabiling mumho ang inadlawan. Sa pagtapos sa 2025, nakalansang sa ₱695 ang minimum nga inadlawan sa National Capital Region, gisundan sa ₱600 sa Region IV-A ug pinakaubos sa BARMM sa kantidad nga ₱411. Ang ubos kaayong inadlawan sa mga rehiyon ang hinungdan kung nganong prayoridad sa PEZA nga magtukod og mga bag-ong *ecozone* sa mga prubinsya.

Pagbatok sa "forced leave" sulod sa *ecozone*

Sa Freeport Area Bataan (FAB) sa Mariveles sa Bataan, ang kina-unhang *ecozone* sa nasud, nakab-ot og pasiunang kadaugan ang mga mamumuo sa FCF Manufacturing Corporation ning bag-o batok sa mapahimuslanong palisiya sa kumpanya nga "forced leave." Human ang halos usa ka tuig nga ligal nga pakigbisog, gipaboran sa *labor court* ang mga mamumuo ug gideklarang "iligal" ang iskemang "forced leave."

Niadtong Abril 2025, nagpasaka og reklamo ang mga mamumuo sa National Labor Relations Commission sa San Fernando City, Pampanga kalabot sa upat ka bulang "forced leave." Sagad kining ginapatuman kung "walay produksyon" ang pabrika human sa panahon sa "hataw" o dinaghan ug pinaspas nga pagtrabaho. Matud sa mga mamumuo, wala gisunod sa kumpanya ang paghagtag-abiso ayha ang "forced leave" ug walay unsamang kumpensasyon nga gihatag sa mga apektado.

Ang FCF nagamugna og mahalon nga mga gamit sama sa *leather bag* ug *wallet* nga adunay tatak nga Coach ug Kate Spade. Lakip ang FCF sa mga kumpanya sa Fashion Focus Ltd ang nakabase sa China.

